

خبر

زمینه‌های فعالیت زنان در کسب و کارهای خانگی

گزارش‌های آماری از اشتغال ۸۰درصدی زنان در کسب‌وکارهای خانگی خبر می‌دهند. مشاغلی که عمدتاً در فضای خانه یا کارگاهی کوچک، با سرمایه‌اندک و یا با استفاده از برخی تسهیلات راهاندازی می‌شوند. گروه‌های هدف مشاغل فوق را زنان کارآفرین، زنان سرپرست خانوار، افراد دارای محدودیت‌های جسمی و حرکتی، بازنشستگان و روستاییان تشکیل می‌دهند.

کارشناسان معتقدند، تعدد نقش‌های اجتماعی زنان و سلطه برخی کلیشه‌های فرهنگی در کناری ثباتی بازار کار و ناامنی شغلی، نابرابری در توزیع شغل و درآمد، محدودیت‌های محیط کار و در سال‌های اخیر، شیوع همه‌گیری کووید ۱۹ و افزایش چالش‌های اقتصادی متعاقب آن، از جمله دلایل گرایش بیشتر زنان به راهاندازی کسب و کارهای خانگی است.

چنان که گفته شد، زنان در توسعه مشاغل خانگی در ایران سهم بسزایی داشته‌اند؛ به نحوی که یکی از عوامل مؤثر در رونق مشاغل خانگی افزایش مشارکت اقتصادی، حضور زنان بوده و بیش از ۸۰ درصد تسهیلات پرداختی، صدور مجوز و ایجاد اشتغال در حوزه مشاغل خانگی به این قشر اختصاص دارد. براساس اعلام معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بیش از ۳۵ درصد اشتغال ایجادیی در سامانه، رصد اشتغال و ۸۰ درصد اشتغال ایجادیی حوزه مشاغل خانگی متعلق به حوزه زنان است. این در حالی است که با مشاهده برخی آمارهای ارائه شده درباره کاهش نرخ بیکاری نیز می‌توان به ردپای نسبت میزان اشتغال خانگی زنان با کاهش آمار بیکاری رسید. طبق آخرین گزارش طرح آمارگیری نیروی کار، جمعیت در سن کار که افراد ۱۵ ساله و بیشتر را شامل می‌شود، در پاییز سال گذشته به ۶۴ میلیون و ۶۴۷ هزار نفر رسیده که از این تعداد، ۲۶ میلیون و ۸۲۰ هزار نفر از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند. به این ترتیب، نرخ مشارکت اقتصادی در کشور با ایستادن در نقطه ۱۰۵ درصد در مقایسه با دوره مشابه سال قبل از آن، ۰.۵ درصد افزایش یافته است. با وجود این آمارها، برخی گزارش‌ها نیز نشان می‌دهند که کاهش نرخ بیکاری، با افزایش ناپایداری اشتغال در اقتصاد ایران همراه بوده است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در گزارشی که زمستان سال ۱۴۰۲ منتشر کرد، از «افزایش نسبت کارکنان مستقل از شاغلان»، «افزایش سهم اشتغال بخش خدمات» و «شد جابه‌جایی‌های شغلی میان بخش‌های اقتصادی» به عنوان سه نشانه برای کاهش کیفیت مشاغل یاد کرده است. برخی از این مشاغل، کسب‌وکارهای خانگی که از قضا زنان بیشتر در آن فعالیت دارند را در بر می‌گیرد. مشاغلی که با وجود ریسک پذیری نه‌چندان بالا به لحاظ سرمایه‌گذاری، در صورت نبود حمایت‌های قانونی و دولتی آسیب‌پذیرند. با وجود چالش‌های اشاره شده اما زنان حوزه‌های مختلفی از کسب‌وکارهای خانگی را به زمینه‌ای برای فعالیت خود تبدیل کرده‌اند. این مشاغل گاهی به صورت تک‌نفره اداره می‌شوند، گاه به صورت خانوادگی و در مواردی زمینه اشتغال تعداد زیادی از افراد در جست‌وجوی کار را فراهم می‌کنند. کارگاه خیاطی، تهیه و تولید انواع روغن از دانه‌های گیاهی، تهیه و فروش مربا و ترشیجات خانگی، عروسک‌های بافتنی، کارگاه مبل‌سازی، بسته‌بندی مواد غذایی خانگی، لباس کودک و سیسمونی، توزیع و پخش غذا، پخت شیرینی خانگی، تولید مربای خانگی، تهیه جعبه‌های کاغذی، بسته‌بندی خشکبار و حبوبات، کشت زعفران، کارگاه تولیدی پوشاک، کارگاه گلدوزی، کشاورزی، رستوران، کارگاه قالی‌باقی، فرش‌بافی و فروش فرش، پرورش قارچ، سالن پرورش طیور، سیستم‌های خورشیدی، گلخانه، خدمات تایپ و انجام کارهای تحقیقی و پژوهشی در زمینه فعالیت‌هایی است که به نظر می‌رسد بیشتر مورد اقبال زنان برای راهاندازی مشاغل خانگی قرار گرفته‌اند. اما آیا می‌توان گفت که دسته‌ای خاص از مشاغل خانگی برای زنان مناسب‌تر هستند؟

اینکه چه کارهای خانگی برای زنان مناسب‌تر است، به شدت تحت تأثیر عوامل فرهنگی و تاریخی است. با این حال، تأکید بر این نکته اهمیت دارد که ارزشیابی تناسب هر شغلی نباید بر اساس جنسیت، بلکه بر مبنای ترجیحات، مهارت‌ها و شرایط فردی تعیین شود. از نظر تاریخی، زنان مسئولیت کارهایی مانند پخت‌وپز، نظافت، مراقبت از کودکان و مدیریت امور خانه را بر عهده داشته‌اند. این مسئولیت‌ها اغلب از نقش‌های سنتی و انتظارات اجتماعی ناشی می‌شوند.

گزارش

مقاله‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار از بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲ اجرائی و اولین گزارش رسمی آن در بهمن‌ماه امسال ارائه خواهد شد. حال باید دید چگونه تدوین یک سیاست ملی منسجم در حوزه ایمنی و بهداشت کار با اخذ

نوشین مقدم‌بناه

روزنامه‌نگار

در نیمه‌های بهمن‌ماه سال ۱۴۰۱ و به مناسبت دهه فجر، ایران در جلسه‌ای با حضور صولت مرتضوی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دبیر کل سازمان بین‌المللی کار (ILO) به صورت ویدئو کنفرانس به مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی پیوست، در آن روز، صولت مرتضوی گفت: «خوشحالم که فرایندهای قانونی این لایحه مقاله‌نامه در آبان‌ماه سال ۱۴۰۰ در مراحل پایان بررسی در کمیسیون تخصصی قرار گرفت. طبق مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی، سالانه آمار حوادث شغلی اعلام می‌شود. در کشورمان شیوه‌نامه ثبت گزارش حوادث منطبق با استانداردها در زمینه حوادث شغلی محقق شده و این سند به عنوان یک دستورالعمل به ثبت رسیده و عملیاتی شده است.»

اواز کاهش ۱۵درصدی نرخ آسیب‌های شغلی خبر داد و گفت: «در مسیر ارتقای فرهنگ ایمنی روند کاهشی آسیب شغلی در سال‌های اخیر استمرار دارد. براساس آمارها در پایان سال ۱۴۰۰ شاهد کاهش ۱۷درصدی فوت کارگران بودیم. این در حالی است که بعضی قدرت‌ها از ورود فناوری‌ها به کشورمان جلوگیری کرده‌اند و با ترورسیم ایمنی جان کارگران را به خطر انداخته‌اند.»

مراحل تدوین آیین‌نامه اجرائی

در دی‌ماه سال ۱۴۰۲ علی حسین ربیعی فرد، معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در نخستین کمیته ملی برنامه‌ریزی و راهبری اجرای مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی گفت: «ایران به‌عنوان هفتادوهفتمین کشور در ۱۸ بهمن‌ماه سال ۱۴۰۱ به این مقاله‌نامه پیوست و قرار است اولین گزارش عملکردادر ۱۸ بهمن‌ماه سال ۱۴۰۳ به سازمان بین‌المللی کار (ILO) ارائه کند.»

معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به مراحل تصویب قانون و آیین‌نامه اجرائی مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۵۵ ادامه داد: «مجلس شورای اسلامی لایحه مقاله‌نامه را در ۱۵ آذرماه ۱۴۰۰ تصویب و در تاریخ ۲۱ آذرماه ۱۴۰۰ رئیس‌جمهور این لایحه را ابلاغ کرد. این آیین‌نامه در تاریخ ۲۲ فروردین‌ماه ۱۴۰۱ در شورای عالی حفاظت فنی و در روز ۲۷ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۲ در هیأت وزیران به تصویب رسید.»

به موجب مقاله‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار، هر کشور عضو با توجه به شرایط و رویه‌های ملی و در مشورت با تشکل‌های کارفرمایی و کارگری منتخب، باید سیاست ملی منسجمی را درخصوص ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار تدوین و اجرا کند و به‌طور دوره‌ای مورد بازنگری قرار دهد. این مقاله‌نامه بنیادین در کنار آزادی تشکل، کار اجباری و تبعیض و کار کودکان به عنوان سندی برای تضمین انطباق جهانی با ایمنی و بهداشت شغلی به عنوان پنجمین مؤلفه اصول و حقوق بنیادین در کار عنوان می‌شود.

آمارهای جهانی و تلاش‌های (ILO)

طبق برآورد سازمان جهانی کار، هر ساله ۲.۳۴ میلیون کارگر در سراسر جهان بر اثر حوادث شغلی جان خود را از دست می‌دهند که ۲۰۲ میلیون نفر از آن‌ها در اثر بیماری‌های مربوط به کار فوت می‌شوند. این آمار سنگین معادل مرگ ۵۵۰۰ کارگر در هر روز است. علاوه بر این، ۳۷۴ میلیون کارگر دیگر نیز از حوادث شغلی غیرکشنده رنج می‌برند. (ILO) با درک اهمیت این موضوع، بیش از ۴۰ استاندارد به طور خاص در مورد ایمنی و بهداشت شغلی و همچنین

مصطفی زیدآبادی نژاد

مدیر ایمنی و بهداشت و محیط کار در شرکت صنایع نساجی و نساجی

همه عوامل مرتبط با تجهیزات ایمنی، آموزش‌های دوره‌ای مربوط به حوزه ایمنی، رعایت اصول و ضوابط ایمنی محیط کار توسط نیروی کار آموزش دیده، الزام و رعایت قوانین و مقررات و البته ایجاد بسترهای ایمن کارگاهی توسط کارفرما، در راستای استمرار محیط کار ایمن و کاهش حوادث کار مؤثرند.

به‌عنوان مثال، کارفرما مسئولیت اجرای قوانین ایمنی و بهداشت کار را بر عهده دارد و به دلیل حساسیت و مخاطرات ناشی از عدم التزام به قانون، به هیچ نحوی نباید از قبول مسئولیت‌شانه خالی کند. در غیر این صورت اگر حادثه‌ای رخ دهد و یا محیط کارگاه منجر به بیماری کارگر شود، باید در مراجع مربوطه پاسخگو باشد. آموزش‌های ایمنی اعم از آموزش‌های عمومی و تخصصی

از سه‌جانبه گرایی تا شفاف‌سازی

مزایای پیوستن به مقاله‌نامه ۱۵۵ ایمنی و بهداشت کار

نظرات مشورتی تشکل‌های کارگری و کارفرمایی و ارائه آمارهای شفاف سالانه، می‌تواند در کاهش ضریب شیوع آسیب‌های شغلی و نرخ فوتی‌های ناشی از حوادث کار که در حال حاضر آمار آن حدود ۷۰۰ فوتی در هر سال است، مؤثر باشد.

در شرایط ایمنی کارگاهی نمی‌شوند. بنابراین بازرسی حرف اول و آخر را می‌زند.»

او در نظر گرفتن جراثیم و مجازات‌های بازدارنده برای کارفرمایان خاطی را دومین عامل مؤثر در به ثمر رسیدن اهداف کلان حوزه ایمنی دانست و افزود: «فضا نباید به گونه‌ای باشد که کارفرمایان با توسل به نظام بیمه‌ای کشور مثلاً بیمه مسئولیت مدنی از زیر بار تخلفات بنیادین و منجر به فوت کارگران ششانه خالی کنند. پرداخت مبلغی ناچیز از طریق بیمه، اصلاً بازدارنده نیست.»

مزایای پیوستن به مقاله‌نامه ۱۵۵

اجرای مقاله‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار، قبل از هر چیز نشان از عزم دولت برای رسیدن به یک رویکرد منسجم و سازمان‌یافته در حوزه ایمنی شغلی و بهداشت کار و شفاف‌سازی در این زمینه را با ارائه گزارش‌های آماری دقیق دارد. مرکز پژوهش‌های مجلس نیز در گزارش تحقیقی خود در ارتباط با مقاله‌نامه فوق به چند مزیت اصلی اشاره کرده است. این گزارش سازماندهی کار و فرایندهای کار متناسب با توانایی جسمی و فکری کارگران، انتشار آمارهای سالانه در مورد حوادث شغلی، بیماری‌های شغلی و پیشامدهای خطرناک و حوادث رفت‌وآمدی و نیز تجزیه و تحلیل آن‌ها را از مزایای پیوستن به این مقاله‌نامه دانسته و تأکید کرده: «در حال حاضر بحث شفافیت آمارها و اطلاعات یاد شده به خوبی در قانون مورد توجه قرار نگرفته و با تصویب این مقاله‌نامه و پروتکل الحاقی، می‌توان پشتیبانی تقنینی مناسبی از شفافیت آمار و اطلاعات فوق‌الذکر انجام داد.»

بخشی دیگر از این گزارش تحقیقی، توسعه تشکل‌های صنفی را از دیگر مزایای این مقاله‌نامه بر شمرده و آورده است: «با توجه به اینکه در موارد مختلفی از این مقاله‌نامه به مشورت کردن با تشکل‌های کارگری و کارفرمایی اشاره شده و نیز با در نظر گرفتن این موضوع که تشکل‌های کارگری و کارفرمایی در کشور به‌خوبی توسعه نیافته‌اند و سازماندهی مناسبی ندارند، ضروری است برای استفاده از نظرات مشورتی چنین تشکل‌هایی، این نقیصه برطرف شود. تصویب این مواد می‌تواند در جهت تقویت، توسعه و سامان دادن به تشکل‌های کارگری و کارفرمایی کشور باشد.»

براساس آمارهای ارائه شده از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در دولت سیزدهم ضریب شیوع آسیب‌های شغلی در کشور کاهش یافته است. محمدحسین ربیعی فرد، معاون روابط کار این وزارتخانه در دی‌ماه سال ۱۴۰۲ به این بهبود آماری اشاره کرد و گفت: «در سال ۱۴۰۱ ضریب شیوع آسیب شغلی منجر به فوت با کاهش ۱۱درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ مواجه بوده است.»

او تعداد آسیب شغلی منجر به فوت را در سال ۱۴۰۰ حدود ۷۶۸ نفر و در سال ۱۴۰۱ حدود ۷۱۱ نفر عنوان کرد و ادامه داد: «ضریب شیوع آسیب شغلی منجر به فوت به ازای ۱۰۰ هزار نفر در سال ۱۴۰۰، حدود ۵۰۱ و در سال ۱۴۰۱، حدود ۴۰۶ بوده است.»

حال باید دید با اجرائی شدن مقاله‌نامه‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار، چگونه تدوین یک سیاست ملی منسجم در حوزه ایمنی و بهداشت کار با اخذ نظرات مشورتی تشکل‌های کارگری و کارفرمایی و ارائه آمارهای شفاف سالانه، می‌تواند در کاهش ضریب شیوع آسیب‌های شغلی و نرخ فوتی‌های ناشی از حوادث کار که در حال حاضر آمار آن حدود ۷۰۰ فوتی در هر سال است، مؤثر باشد؛ آیا سه‌جانبه‌گرایی و شفاف‌سازی، می‌تواند نرخ فوتی‌های حوادث کار را در درازمدت کمی کرده و روزهای متوالی بدون حوادث کار را رقم بزند؟

مشورت با تشکل‌های کارفرمایی و کارگری منتخب، سیاست ملی منسجمی را درخصوص ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار تدوین و اجرا و به‌طور دوره‌ای آن را بازنگری خواهد کرد.»

بند دوم بر تشریح اهداف «سیاست ملی منسجم» تأکید کرده: «هدف این سیاست، پیشگیری از آسیب به سلامتی و حوادث ناشی از کار، مرتبط با کار یا در حین کار از طریق به حداقل رساندن علل بروز خطرهایی خواهد بود که به‌طور ذاتی در محیط کار وجود دارد در حدی که به‌طور متعارف عملی است.»

جزئیات و باید‌ها

ماده (۵) مقاله‌نامه ۱۵۵، حوزه‌های اصلی عملیاتی سیاست ملی منسجم حوزه ایمنی را به این ترتیب بر شمرده است: «هرحی، از مایش، انتخاب، جایگزینی، نصب، تدارک، به‌کارگیری و نگهداری عوامل مادی کار (محل کار، محیط کار، ابزار، ماشین‌آلات و تجهیزات، مواد و عناصر شیمیایی، فیزیکی و زیستی و فرایندهای کار) ارتباط بین عوامل مادی کار با افرادی که کار را انجام می‌دهند یا بر آن نظارت می‌کنند

و انطباق ماشین‌ها، تجهیزات، ساعات کار، سازماندهی کار و فرایندهای کار با توانایی جسمی و فکری کارگران، پرورش انگیزه‌های اشخاص دخیل در یک یا چند عنوان در راستای دستیابی به سطوح مناسبی از ایمنی و بهداشت، ارتباط و همکاری در سطوح گروه کاری و کارگاه و در همه سطوح مناسب دیگر تا سطح ملی و از جمله در سطح موزر و در نهایت، حمایت از کارگران و نمایندگان آن‌ها در برابر اقدامات انضباطی ناشی از اعمالی که آن‌ها مطابق سیاست موضوع ماده (۴) فوق

به‌طور معقول انجام داده‌اند.

ماده (۹)، ضمانت کافی برای اجرای سیاست منسجم ملی حوزه ایمنی را بر عهده «نظام بازرسی» و «نظام اجرائی» کشورها گذاشته است: «نظام بازرسی مناسب و کافی، اجرای قوانین و مقررات مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار را تضمین و نظام اجرائی، جریمه‌های کافی را برای نقض قوانین و مقررات پیش‌بینی خواهد کرد.»

به این ترتیب مطابق این مقاله‌نامه، ابتدا بایستی یک سیاست ملی منسجم با بهره‌گیری از مشارکت شرکای اجتماعی برای رسیدن به اهداف مشخص تدوین شود. سپس از طریق بازرسی میدانی و نظارت، اجرای آن در کارگاه‌ها مورد رصد قرار بگیرد. در صورت در نوع تخلف، بایستی جریمه‌های کافی در نظر گرفته شود.

سهرابی، سهم بازرسی کار در به ثمر رسیدن اهداف ایمنی شغلی را بسیار قابل توجه توصیف کرد و گفت: «بدون بازرسی و نظارت کافی بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و قوانین مصوب، فقط روی کاغذ به عنوان دستورالعمل باقی می‌ماند و موجب تغییر

بیش از ۴۰ آیین‌نامه تصویب کرده است. تقریباً نیمی از اسناد (ILO) مستقیم یا غیرمستقیم با این مسائل سروکار دارند. استانداردهای سازمان جهانی کار در مورد ایمنی و بهداشت شغلی، اصول اساسی و ابزارهای لازم را برای دولت‌ها، کارفرمایان و کارگران فراهم می‌کند تا از طریق آن‌ها بتوانند ایمنی و بهداشت کار را تأمین کنند. این اصول بنیادین در سه مقاله‌نامه ۱۵۵، ۱۸۷ و ۱۶۱ جمع‌بندی و تبیین می‌شوند. احسان سهرابی، فعال کارگری و عضو اسبق شورای عالی حفاظت فنی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، پیوستن ایران به مقاله‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار را یک گام مثبت در جهت ارتقای سطح ایمنی در کارگاه‌ها و اجرای یک سیاست منسجم و یکدست در این حوزه دانست و در این رابطه به «آیینیه» گفت: «مقاله‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار بر تدوین یک سیاست منسجم و ملی در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی تأکید دارد. بر این اساس بایستی تمام کارگاه‌های مشمول، مجری سیاست‌های کلان ایمنی کار باشند و به صورت هماهنگ اصول و ضوابط ایمنی را به اجرا در بیاورند.»

او اضافه کرد: «یکی از اصلی‌ترین شاخص‌های این مقاله‌نامه، لزوم مشورت با شرکای اجتماعی دولت (تشکل‌های کارگری و کارفرمایی) و تدوین سیاست‌گذاری ایمنی به‌صورت سه‌جانبه است که امیدواریم با بهره‌گیری از تجربیات و ظرفیت‌های تشکل‌های صنفی، این مقاله‌نامه به بهترین شکل در کشور اجرا شود.»

مؤلفه‌های اصلی مقاله‌نامه ۱۵۵

به گفته سهرابی، بعد از سیاست‌گذاری سه‌جانبه و منسجم، بحث نظارت و بازرسی اهمیت بسیار دارد که در این زمینه نیز وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌تواند کمبودهای بازرسی کار و تعداد نا کافی بازرسان رسمی را با بهره‌گیری از مشارکت تشکل‌های صنفی جبران کند.

این فعال کارگری تأکید کرد: «اولین گزارش رسمی اجرای این مقاله‌نامه بایستی در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۳ به سازمان جهانی کار ارائه شود. امیدواریم این گزارش با دقت و شامل تمام جزئیات باشد و ضمن بیان تمام حقایق حوزه حوادث کار، نقصان‌ها و کمبودها را بر شمارد و راهکارهایی برای رفع آن‌ها ارائه کند.»

مقاله‌نامه ۱۵۵ سازمان جهانی کار که کشورهای عضو را مکلف به ارائه اولین گزارش عملکرد یک‌سال بعد از پیوستن می‌نماید، مشتمل بر یک مقدمه و ۱۲ ماده است. مواد (۳ و ۲، ۱) این مقاله‌نامه به تعاریف کلی اختصاص دارد و ماده (۴) آن، راهبردهای کلان مقاله‌نامه را در دو بند تشریح کرده است. در بند اول آمده: «هر کشور عضو با توجه به شرایط و رویه ملی و با

راستای اهداف ایمنی کارگاه‌ها و صنایع به‌ویژه از دانش و فناوری در حوزه کامپیوتر بهره‌برد که نیازمند همکاری متخصصان حوزه‌های اینترنت اشیا، هوش مصنوعی، دیتا و اتوماسیون صنعتی است. به‌عنوان مثال با استفاده از خودروهای بدون راننده و خودروان در سال‌های آینده، شاید مفهومی به نام تصادف به یک خاطره تلخ تبدیل شود و نسل‌های آینده بر خورد دو خودرو را هیچ‌وقت مشاهده نکنند. دیگر اینکه دوربین‌ها و سیستم‌های هوشمند تشخیص وسایل حفاظت فردی از لحاظ نوع و تعداد و شناسایی شخص در کارگاه‌های مختلف به‌همراه ثبت دیتا و رفتار و آنالیز و گزارش دهی فوری و بلندمدت نیز قابل توجه است. در دیدگاه کلاسیک و آکادمیک در کارگاه‌ها و صنایع که ساختار و تشکیلات ایمنی و بهداشت کار آمی دارند، ابتدا باید عوامل بالقوه آسیب‌رسان را با توجه به الزامات قانونی، فهرست خطرات یا چک لیست، شرح وظایف و عملکرد افراد، تجهیزات، حوادث

مرتبط با مشاغل گوناگون نیز از الزامات و ضروریات شکل‌گیری کارگاه ایمن محسوب می‌شوند. به همین جهت لازم است مطابق آیین‌نامه آموزش ایمنی کارگران، کارفرمایان و کارآموزان و دستورالعمل‌های مربوطه مورد توجه قرار گیرند.

تجهیزات ایمنی شامل وسایل حفاظت فردی کارگران و تجهیزاتی از قبیل سیستم‌های اعلام و اطفای حریق، سامانه‌های حفاظت از سقوط، سیستم‌های ضد تصادم و دیگر موارد مرتبط نیز در پیشگیری از وقوع حوادث و گاهی در کاهش آسیب‌ها اثر بخشی دارند. در این ارتباط بر استفاده از تجهیزات استاندارد و منطبق با الزامات قانونی مانند آیین‌نامه تجهیزات حفاظت فردی تأکید می‌شود. اگر بخواهیم به‌صورت ریشه‌ای به موضوع بپردازیم، می‌توان از دو دیدگاه نوگرایانه و کلاسیک و آکادمیک به مسئله پیشگیری از حوادث کار در حوزه فعالیت مشاغل پرریسک و مخاطره‌آمیز پرداخت. در دیدگاه نوگرایانه باید از علوم دیگر در

مشابه و کنترل‌های ایمنی موجود شناسایی کرد. سپس ضرورت دارد بر اساس اولویت‌های کنترل خطرات، برای پیشگیری از وقوع حوادث اقدام لازم صورت گیرد. در واقع اولویت اول کنترل حذف خطر است؛ یعنی در صورت امکان خطر حذف شود. مثلاً حذف جابه‌جایی دستی اجسام با به‌کارگیری تجهیزات مکانیکی، اولویت دوم جایگزینی است؛ یعنی استفاده از مواد یا روش‌هایی با خطر کمتر. مانند استفاده از برق ۲۴ ولت به‌جای برق ۲۲۰ ولت برای روشنایی سیار. در صورت عدم امکان حذف یا جایگزینی می‌توان از کنترل‌های مهندسی نظیر حفاظ‌ها، سیستم ارتینگ، قفل‌های داخلی تجهیزات، عایق‌های صوتی و سیستم‌های تهویه استفاده کرد. اولویت چهارم نیز کنترل‌های مدیریتی مانند آموزش، تدوین دستورالعمل، بازرسی ایمنی، تشویق و تنبیه، محدودیت دسترسی‌ها و... است. آخرین اولویت کنترل خطرات نیز در قالب استفاده از تجهیزات حفاظت فردی دسته‌بندی می‌شود.